בחרום

פירוש קצר על תלמוד ירושלמי בכורים

1)הפירוש מיועד ללומד והוגה בבבלי כמה זמן ובקי במונחיה ומושגיה

2) כל מקום שאפשר לשתוק שתקתי והנחתי העבודה על המעיין—ואף במקום שפרשתי היא בתכלית הקיצור

3)שניתי כמה מן הנדפס אים ראיתיה "כמעט מוכרח", אך במקום שאף אחר ההגה, הסוגיא סתום, לא הגהתי והנחתי מלפרשה

4)הטלתי "מתגים" כפי הצורך בעין יפה...
Paragraphs & punctuation marks

בחמלת ה' עלי יהושע יהודה גליק, נגמר בס"ד כז אלול תשעא והוגה מחדש יט אלול תשעג (מוצאי ש"ק תבא)

מסכת ביכורים פרק א

הלכה א משנה יש מביאין בכורין וקורין. מביאין ולא קורין. ויש שאינן מביאין.

אלו שאינן מביאין: הנוטע בתוך שלו והבריכו בתוך של יחיד או בתוך של רבים. וכן המבריך מתוך של יחיד או מתוך הרבים לתוך שלו. הנוטע בתוך שלו והמבריך בתוך שלו, ודרך היחיד ודרך הרבים באמצע. הרי זה אינו מביא. רבי יהודה אומר מביא.

מאיזה טעם אינו מביא? משום שנאמר (שמות כג) ראשית בכורי אדמתך תביא. עד שיהו כל הגידולים מאדמתך:

גמרא יש מביאין כו'. הנוטע בתוך שלו והבריך בתוך של יחיד או לתוך של רבים, אפילו מן הזקינה אינו מביא. המבריך מתוך של יחיד או מתוך של רבים לתוך שלו, אפילו מן הילדה אינו מביא. הדא אמרה כשם שהילדה חיה מן הזקינה, כך הזקינה חיה מן הילדה.

אמר רבי יוחנן כולהן משום תורת הגוזלן ירדו להן. אמר רבי יוסי מתניתא אמרה כן. מאיזה טעם אינו מביא? משום שנאמר ראשית בכורי אדמתך. תני אם הבריך ברשות מביא וקורא. רבי יוסי בשם רבי אימי והוא שנתן לו רשות לעולם הא לשעה לא. רבי יונה בשם רבי אימי אפילו לשעה. חייליה דרבי יונה מן הדא: היה חופר בור שיח ומערה קוצץ ויורד והעצים שלו.ב"ב 2:12 ועצים לא לשעה הן?! איך מביא ביכורים משדהו, הלא שרשים הולכים לשדה חבירו ויש לחבירו רשות לקצצו מה עבד לה רבי יוסי? שרשים שדרכן להחליף לעולם, מכיון שדרכן להחליף לעולם הן.אע"פ שיכול לקצצו, שרשים דרכו להחליף, וחשיב כ"לעולם"

אמר רבי מנא מילתא דרבי יוחנן מסייע לאבא דאמר רבי יוחנן כולהן משום תורת הגוזלן ירדו להן. וכאן מכיון שנתן לו רשות להבריך אפילו לשעה אין זה גוזלן.

רבי זריקן בעי קומי רבי זעירה, מתני' דרבי בפרק קמא דערלה גבי אילן שמקצתו נטוע בארץ ומקצתו בחוץ לארץ, דרבי סבירא לי' דנעשה כולו כטבל וחולין מעורבין זה בזה דאזלינן בתר השרשין ולא בתר הנוף דרבי אמר שרשין חיין זה מזה? אמר ליה דברי הכל היא. הכא התורה אמרה ראשית בכורי אדמתך עד שיהו כל הגידולים מאדמתך.

על דעתיה דרבי יודה, מה בין הנוטע לתוך שלו והבריך לתוך של יחיד. מה בין הנוטע לתוך שלו והבריך לתוך שלו ודרך היחיד באמצע? ר' אחא בשם ר' מיישא בשהבריכה בדלעת או בסילון. אי בשהבריכה בדלעת או בסילון יביא ויקרא! אפילו כרבנין יביא ויקרא! מתרץ אמר רבי יונה צריכה לרבי יודה, מיבעי ליה לא"י המוכר שביל לחבירו, מקום דריסה הוא מכר, או עד התהום מכר? אין תימר מקום דריסה מכר, מביא וקורא. אין תימר עד התהום מכר, לא יביא כל עיקר. מספק, מביא ואינו קורא. רבנין פשיטא לון שמכר עד התהום ע"כ אינו מביא כל עיקר, דהא מכר לו הדרך

ומה פליגין? במוכר שביל לחבירו, אבל אם מכר לו שדה ושייר לו שביל, כל עמא מודיי ששייר לו עד התהום.

על דעתיה דרבי יודה מה בין הנוטע לתוך שלו והבריך לתוך של רבים. מה בין הנוטע לתוך שלו והבריך לתוך שלו ודרך הרבים באמצע? למה מביא? אמר רבי אימי אתיא דרבי יודה כרבי ליעזר דתנינן תמן אין עושים חלל תחת רשות הרבים בורות שיחין ומערות רבי ליעזר מתיר כדי שתהא עגלה מהלכת וטעונה אבנים. כמה דרבי ליעזר אמר תמן תחת רשות הרבים שלו כך רבי יהודה אמר הכא תחת רשות הרבים שלו. רבי שמואל בר רב יצחק בעי אין כרבי ליעזר יביא ויקרא? אמר רבי יוסי מיסבר סבר רבי שמואל בר רב יצחק שרבי ליעזר מתיר לעשות כן והן שלו לעולם?! אלא רבי ליעזר מתיר לעשות כן, וכל הקודם בהן

זכה:כ לא "קנה" המערה שחפר, וע"כ אינו קורא

הלכה ב משנה האריסין והחכורות והסיקריקון usurping occupant והגזלן אין מביאין מאותו הטעם משום שנאמר (שמות כג) ראשית בכורי אדמתך:

גמרא עד כדון כשגזל קרקע, גזל זמורה ונטעה ולא דמים הוא חייב לו? אלא צריכה לרבנין, מצות כגבוה הן או אינן כגבוה? אין תימר כגבוה הן, אינו מביא. ואין תימר אינן כגבוה, מביא. הכל מודין באשירה שביטלה שאינו מביא ממנה גיזירין למערכה. רבי שמעון בן לקיש בעי מהו שיביא ממנה לולב? מצות כגבוה הן או אינן כגבוה. אין תימר כגבוה הן אינו מביא אין תימר אינן כגבוה מביא. פשיטא שהוא מביא ממנה לולב שאין מצות כגבוה. מהו שיביא ביכורים. כר' יודה 3:12 דו אמר הוקשו לקדשי הגבול מביא. כרבנין דאינון מרין הוקשו לקדשי מקדש אינו מביא.

עד כדון בגזילה שלא נתייאשו הבעלים ממנה אפי' בגזילה שנתייאשו הבעלים ממנה? סברין אמרין נישמעינה מן הדא: 2:3 הרי אלו בתרומה ובמעשר מה שאין כן בביכורים. כלום צריכה לא בגזילה שנתייאשו הבעלים ממנה, אבל בגזילה שלא נתייאשו הבעלים ממנה אפילו בתרומה לא עשה ולא כלום!

כהדא דתני האונס והגנב והגזלן בזמן שהבעלים מרדפין אחריהן אין תרומתן תרומה ולא מעשרותיהן מעשר ולא הקדשן הקדש. אם אין הבעלים מרדפין אחריהן תרומתן תרומה ומעשרותיהן מעשר והקדשן הקדש.

רבי יוסי בשם רבי יוחנן לא זה תרום ולא זה תורם. רבי אמי בשם רבי יוחנן אפילו הבעלים שתרמו אין תרומתן תרומה.=גזל ולא נתייאשו הבעלים, שניהם אינם יכולים...

אמר רבי יוסי עד כדון אנן קיימין=לעולם איירי בלא נתייאשו... בגזילה שלא נתייאשו הבעלים ממנה, ולײדא מילא אנן תנינן הרי אלו בתרומה ומעשר מה שאין כן בכורין? אפשר לפירות לצאת בלא בכורין.אינם "נטבלין" אפשר לפירות לצאת בלא תרומה ומעשרות?!ואה"ן שאין לו תקנה אבל בגזילה שנתייאשו הבעלים ממנה עד כדון צריכה:אכתי מיבעי לן ולא תפשוט

הלכה ג משנה אין מביאין ביכורים חוץ משבעת המינים ולא מן התמרים שבהרים ולא מן הפירות שבעמקים ולא מזיתי שמן שאינן מן המובחר. אין מביאין ביכורים קודם לעצרת. אנשי הר צביעים הביאו ביכוריהן קודם לעצרת ולא קיבלו מהן מפני הכתוב שבתורה (שמות כג) וחג הקציר בכורי מעשיך אשר תזרע בשדה:

גמרא אין מביאים ביכורים כו'. אילו כתיב (דברים כו) ולקחת ראשית כל פרי האדמה הייתי אומר כל הדברים יהו חייבים בבכורים ת"ל מראשית ולא כל ראשית. אם מראשית ולא כל ראשית אין לך אלא חיטים ושעורים בלבד תלמוד לומר פרי אדמתך ריבה. וריבה את הכל. נאמר כאן ארצך ונאמר כאן (דברים ח) ארץ חיטה ושעורה מה ארץ שנאמר להלן בשבעת המינים הכתוב מדבר אף ארץ שנאמר כאן בשבעת המינים הכתוב מדבר. זית שמן זה אגורי רבי אמי בשם רבי יוחנן זה אווריסי ולמה נקרא שמו איגורי שהוא אוגר שמנו לתוכו. וכל הזתים מאבדין שמנן?! א"ר חנינא כל הזתים הגשמים יורדין עליהן והן פולטין את שמנין וזה הגשמים יורדין עליו והוא אוגר את שמנו לתוכו. ודבש אלו התמרים יכול דבש ממש רבי תנחומא בשם רבי יצחק ב"ר לעזר כתיב (דברי הימים ב לא) וכפרוץ הדבר הרבו בני ישראל ראשית דגן תירוש ויצהר ודבש.

ודבש חייב במעשרות?! אלא אלו התמרים שהן חייבין במעשרות.

ר' ברכיה בשם רבי שמואל בר נחמן ולמה כתיב ארץ ארץ שני פעמים? להודיעך שאין הביתביתו של אדם עומד אלא על שני דברים הללו.

ולמה נכללו? רבי יהודה ב"ר ורבי שמואל ב"ר נחמן חד אמר לברכהלהקדים פת חטה לפת שעורה וחרנא אמר לשיעורין. מאן דמר לברכה ניחא. מאן דמר לשיעורין והא תנינן בהרת כגריס לית הוא מימן!לא נמנה כעדשה מן השרץ? לית הוא מימן

פשיטא הדא מילתא הפריש ביכורים חוץ משבעת המינים לא קדשו. מה פליגין? בתמרים שבהרים ובפירות שבעמקים רבי זעירא רבי יסא בשם רבי לעזר לא קדשו. רבי אילא בשם ר' אמי איתפלגון רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש רבי יוחנן אמר לא קדשו רשב"ל אמר קדשו. א"ר יונה טעמא דרשב"ל שכן אם עבר ותרם מן הרע על היפה תרומתו תרומה. אמר רבי יוסי שמענן פירות הרעים חייבין במעשרות, שמענן פירות הרעים חייבין בביכורין?! מתני' מסייע לרבי יוסי אין מביאין מן הציפורנין ולא מן הבישנין ואם הביא לא קידשו. אמר רבי זעירא ותניי תמן תאנים סוכות מנוקבות, ענבין מאובקות ומעושנות אין מביאין. אבל מביאין מן התאנים בנות שבע ומן הענבים הלבלונית. {מן המובחר הןבנות שבע ותימר "אבל"?! אמר רבי אבא מרי שלא תאמר הואיל והן בסוףגדילין בסוף העונה לא יביא}

תני רבן שמעון בן גמליאל אומר אין מביאין תמרים אלא מיריחו. ואין קוריןמקרא בכורים אלא על הכותבות. רבי שמעון בן אלעזר אומר רימוני עמקים מביאין וקורין:

הלכה ד משנה אלו מביאים ולא קורין: הגר מביא ואינו קורא שאין יכול לומר (דברים כו) אשר נשבע ה' לאבותינו לתת לנו, ואם היתה אמו מישראל מביא וקורא. וכשהוא מתפלל בינו לבין עצמו אומר אלהי אבותיכם, ואם היתה אמו מישראל אומר אלהי אבותינו:

גמרא רבי יונה ורבי יסא תרויהון בשם רבי שמואל בר רב יצחק בבני קיני חותן משה "היא מתניתא" *כ. "לא נצרכה" אלא לבני... (דאל"ה, תיפ"ל משום דלא נטלו חלק בארץ כהלכה ה!!)*ובני קיני חותן משה מביאין וקורין! דכתיב (במדבר י) לכה אתנו והטבנו לך!

##רבי חזקיה בשם ר' לעזר לא אמר כן אלא מה טעם אמרו האפיטרופיס והעבד והשליח והאשה וטומטום ואנדרוגניס מביאין ולא קורין? שהגר הרי אמור בפרשה.שמביא וקורא! אמר רבי שמואל בר רב יצחק תיפתר בההן גר דהכא, בבני קיני חותן משה. ובני קיני חותן משה מביאין וקורין. ##

אמר רבי יוסי: קיימה בנימן בר עשתור קומי רבי חייה בר בא בגוי שבא בעבירה על בת ישראל היא מתניתא. *היא דבעינן "אמו מישראל", אבל "בן גרים", וודאי מביא וקורא*

רבי יונה לא אמר כן אלא רבי שמע לאילין דבי בר עשתור דאינון גרים בני גרים,כ אביו ואמו גרים אומרים אלהי אבותינו. והא תנינן אם היתה אמו מישראל אומר אלהי אבותינו הא גרים בני גרים לא! אמר ר' יוסי קיימה בנימין בר עשתור קומי רבי חייא בר בא, רבי חזקיה בשם רבי חייא בר בא קיימה בר עשתור קומינן, בגוי שבא בעבירה על בת ישראל היא מתניתא.אע"פ שאביו עכו"ם גמור, כיון שאמו מישראל-יכול לומר "אבותינו"—אבל גר גמור וודאי יכול לומר!

רבי זריקן אמר רבי זעירא בעי כלום הוא מתכווין לא לאברהם יצחק ויעקב! וכי אברהם יצחק ויעקב אבותיהם היו? כלום נשבע הקב"ה אלא לזכרים שמא לנקיבות.מה מועיל "אמו מישראל"?!

תני בשם רבי יהודה גר עצמו מביא וקורא מה טעם (בראשית יז) כי אב המון גוים נתתיך. לשעבר היית אב לאדם ועכשיו מכאן ואילך אתה אב לכל הגוים. רבי יהושע בן לוי אמר הלכה כרבי יהודה. אתא עובדא קומי דרבי אבהו והורי כרבי יהודה:

הלכה ה משנה רבי ליעזר בן יעקב אומר האשה בת גרים לא תינשא לכהונה עד שתהא אמה מישראל. אחד גרים ואחד עבדים משוחררים אפילו עד עשרה דורות, עד שתהא אמו מישראל.

האפיטרופין והעבד והשליח והאשה וטומטום ואנדרוגינוס מביאין ולא קורין שאינן יכולין לומר (דברים כו) אשר נתת לי:

גמרא רבי ליעזר בן יעקב אומר כו'. תמןקידו' 4 תנינן רבי יהודה אומר בת גר זכר כבת חלל זכר. וכולהון מקרא אחר הן דורשין (יחזקאל מד) כי אם בתולות מזרע בית ישראל. רבי יהודה אומר עד שיהא אמו מישראל. רבי אלעזר אומר או אביה או אמה. רבי יוסי אומר עד שיולדו בקדושת ישראל. ר' שמעון אומר עד שיביאו בתולים בקדושת ישראל. תני בשם רבי שמעון גיורת פחותה מבת שלש שנים ויום אחד שנתגיירה כשירה לכהונה שנאמר (במדבר לא) וכל הטף בנשים אשר לא ידעו משכב זכר החיו לכם ופינחס עמהן. ורבנין החיו לכם לעבדים ולשפחות. רבי יסה בשם רבי יוחנן הלכה כרבי יוסי. וכהנים נהגו סלסול בעצמן כר' אליעזר בן יעקב.

חד כהן נסב בת גרים אתא עובדא קומי רבי אבהו וארבעיה על ספסילא. אמר ליה רב ביבי לא כן אלפן רבי הלכה כרבי יוסי!ושרי!

אמר ליה ולא כהנים נהגו סלסול בעצמן כראב"י?! אמר ליה ועל מנהג לוקין?! א"ל אין כך, את חמי מפייס לי, ואנא מוקים ליה.תעשה עצמך "כמפייס" לי ואני אקימנו מן המלקות מן דקיימיה, אמר ליההכהן לר' אבהו הואיל והותרה הרצועה, אף אני מותר בה...

רבי יעקב בר אידי בר אושעיה מעשה במשפחה בדרום שהיו קורין עליה ערער ושלח רבי את רבי רומיניס לבודקן, ומצא שנתגיירה זקנתה פחותה מבת שלש שנים ויום אחד והכשירה לכהונה. רבי הושעיה אמר כרבי שמעון הכשירה. א"ר זעירא דברי הכל היא דאמר רבי זעירא בשם רב אדא בר אחוה רבי יודא מטי בה בשם רבי אבהו בשם רבי יוחנן וולד בוגרת כשר שהוא בלא תעשה שבא מכח עשה עשה (ויקרא כא) והוא אשה בבתוליה יקח וכל לא תעשה שבא מכח עשה עשה הוא. ודכוותה (שם) כי אם בתולה מעמיו יקח אשה ולא מן גיורת כל לא תעשה שבא מכח עשה עשה הוא. התיב רבי הושעיה הרי דור שני של מצרי הרי הוא בלא תעשה שבא מכח עשה עשה הוא. חזר רבי הושעיה ואמר לא דמי עשה שבישראל ועשה שבכהנים עשה שבישראל אסור בכל ועשה שבכהנים אסור בכהנם ומותר בלויים ובישראלים:

שליח- רבי יוסי רבי שמעון בן לקיש בשם רבי יוחנן בשלקטן לשלחן ביד אחר, אבל אם להביאן הוא, לא ישלחן ביד אחר. ולא מחסל לה.ולא מסיים בה רבי יונה מחסל לה. רבי זעירא רבי אמי רבי שמעון בן לקיש בשם רבי הושעיה בשלקטן לשלחן ביד אחר אבל אם לקטן להביאן הוא, לא ישלחן ביד אחר. שכל הביכורים שנראו ליתור בקרייה, אינן ניתרים אלא בקרייה. אמר רבי מנא אף על גב דלא אמר רבי יוסי הדא מילתא, אמר דכוותה.

אמר רבי זעירא לרבי יסא, נהיר אתהאים אתה זוכר... כד איתאמרת

הדא דרבי הושעיה ואמר רבי יוסי בי רבי חנינא מתניתא פליגא? הפריש ביכוריו ואח"כ מכר שדהו מביא ואינו קורא! קיימונה כשנתן דעתו למכור משעה ראשונה. והתנינן יבש האילן נקצץ האילן! עוד היא ביבש משעה הראשונה.

וקרייה מעכבת?! אף "שנראית לקריאה" אמר רבי שמואל בר רב יצחק הראוי לקרייה אין קרייה מעכבת.=כל הראוי לבילה, אין בילה מעכ'

ליקטן לשלחם ביד אחר, לא ישלחם ביד אחר, שמא ימלך הוא להביאן. ??? *אחר לא ישלחם ביד "אחר", שמא בעלים רוצה להביאם???*

רבי אבהו בשם רבי יוחנן היורש מביא ואינו קורא. מה נן קיימין אם יורש בחיי אביו שלוחו הוא! ואם לאחר מיתת אביו שלו הן! אלא כי נן קיימין, כשהיה אביו חולה או מסוכן. קרוב למות, ואפ"ה אינו קורא, דאכתי לא ירש לה

כתיב (דברים כו) ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלהיך ולביתך מלמד שאדם מביא ביכורים מנכסי אשתו וקורא. רבי שמעון בן לקיש אמר לאחר מיתה הא בחיים לא. רבי יוחנן אמר לא שנייא היא בחיים היא לאחר מיתה. רבי שמעון בן לקיש כדעתיה דרבי שמעון בן לקיש אמר אין אדם יורש את אשתו דבר תורה:ואיצטריך קרא לרבויי

רבי יוחנן בשם רבי הושעיה הנחת מעכבת, אין קרייה מעכבת. והא תנינן האוכל ביכורין עד שלא קרא עליהן.לוקה! רב הושעיה רב יהודה בשם שמואל דרבי עקיבה היא. רבי יוסי בעי היידן רבי עקיבה? אמר רבי מנא שמעית אבא תני הנחה מעכבת אין קרייה מעכבת. רבי עקיבה אומר קרייה מעכבת. רבי יעקב בר אחא בשם רבי לעזר מה טעם אמרו הנחה מעכבת מפני שהיא נוהגת

בכל.אף בשליח רבי תנחומא רבי הונא בשם רבי לעזר מפני ששנה עליה.כתיב ב פעמים "והנחתו"

א"ר אבא מרי, תרתיי: חדא כרבי יודה וחדא כרבנין. חדא כרבי יודה דרבי יודה אמר לצורך נשניתמפני שצריך ב הנחות—ע"כ צריך לטעם.. מפני שהיא נוהגת בכל. כרבנין דאינון מרין שלא לצורך נשנית, מפני ששנה עליה:

הלכה ו משנה הקונה שני אילנות בתוך של חבירו מביא ואינו קורא רבי מאיר אומר מביא וקורא. יבש המעיין ונקצץ האילן מביא ואינו קורא. רבי יהודה אומר מביא וקורא. מן החג ועד החנוכה מביא ואינו קורא רבי יהודה בן בתירה אומר מביא וקורא:

גמרא רבי יוסי בן חנינא בעי קנה אילן אחד לא קנה קרקע. שנים לא קנה קרקע. אחד- אינו מביא כל עיקר, שנים- מביא ואינו קורא?!לא יביא כלל! אמר ליה רבי לעזר מילין דצריכין לרבנין בבית וועדא את שאל....

דרבי יהודה עבד את האילן, כקשין.ויבש האילן הוי כנקצר הקש...ומביא וקורא
תמן תנינן בירך על פירות האילן בורא פרי האדמה יצא. רבי חזקיה בשם רבי יעקב בר אחא דרבי יודה היא דרבי יודה אמר עבד את האילן כקשין. אמר רבי יוסי דברי הכל היא. פירות האילן בכלל פירות האדמה ואין פירות האדמה בכלל פירות האילן.

רבי בון בר כהנא בעי קומי רבי אילא, מכר לו שדה בקמתה. הלוקח מהו שיביא ממנה ביכורים? אמר ליה למה לאו? עד כדון לחה אפילו יבישה? א"ל אפילו יבישה אפילו קצורה! מעתה אפילו חיטין כך אנו אומרים הלוקח מן השוק מביא בכורין?!

פשיטא הדא מילתא: מכר לו פירות ושייר לו קרקע, המוכר אינו יכול להביא, שאין לו פירות. חזר ולקחן ממנומוכר חזר ולקח הפירות מן הלוקח? נישמעינה מן הדא: נתן לה קדשיםבאתננה הרי אלו מותרין.שא"א לאסר דבר שאינו שלו יינות שמנין וסלתות כל דבר שכיוצא בו קרב לגבי המזבח, אסור. אין בכלל,=לא בא לרבות... אלא פרכילי ענבים ועטרות של שיבלין. מה נן קיימין? אם כשנתן לה באתננה,פרכילי... כך אנו אומרים הלוקח מן השוק מביא ביכורים?!פשיטא שאינה מביאה ביכורים מהם! אלא כי נן קיימין בשהיו הגפנים משלה, ומכרה לו פירותיהן, וחזר ונתנם לה באתננה. מפני שהיה אתנן, הא לא היה אתנן מביא! הדא אמרה חזר ולקחן ממנו מביא.

חברייא בשם ריב"ל הפרישן קודם לחג ועבר עליהן החג, מביא ואינו קורא. הפרישן קודם לחנוכה ועבר עליהן חנוכה ייׄרקבו. לאחר חנוכה לא קדשו. ולית ליה לרבי זעירא כהדא דחברייא, סבר רבי זעירא שכל הבכורים שנראו ליתור בקרייה אינן ניתורין אלא בקרייה. ולית לחברייא כן?! אית להון, כשהפרישן קודם לחג להביאן אחר החג.לא חשיב "נראין"

והתנינן אין מביאין בכורים לא מן החדש על הישן ולא מן הישן על החדש. מה נן קיימין? אם בפירות שהביאו שליש לפני ראש השנה על הפירות שהביאו שליש לאחר ראש השנה מכיון שלא הביאו שליש לפני ראש השנה דבר ברור שלא השרישו קודם לעומר והן אסורין עד שיבוא העומר ויתירן! אלא כי אנן קיימין בפירות שחנטו קודם ט"ו בשבט על פירות שחנטו לאחר ט"ו בשבט, מכיון שהוא מחדש על הישן הא מן החדש על החדש מביא. וסברינן מימר לאחר חנוכה אנן קיימין!כגון ב17 שבט. ומתרץ אמר ר' חיננא בזמנן:אחר עצרת הבא

הלכה ז משנה הפריש בכוריו ומכר את שדהו, מביא ואינו

קורא. והשני- מאותו המין אינו מביא. ממין אחר- מביא וקורא. רבי יהודה אומר אף מאותו המין מביא וקורא.

הפריש את בכוריו נמקו נבזזו נגנבו אבדו או שנטמאו מביא אחרים תחתיהן ואינו קורא. והשניים אין חייבים עליהן חומש.

נטמאו בעזרה נופץ ואינו קורא.

ומניין שהוא חייב באחריותן עד שיביאן להר הבית? שנא' (שמות כג) ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך וגו' מלמד שהוא חייב באחריותן עד שיביאם להר הבית.

הרי שהביא ממין אחד וקרא וחזר והביא ממין אחר הרי זה אינו קורא:

הלכה ז גמרא מה טעמון דרבנין?שהשני אינו מביא (דברים כו) הגדתי היום פעם אחת הוא מגיד ואינו מגיד פעם שנייה. ולית ליה לרבי יודה כן? אית ליה באדם אחד, אבל בשני בני אדם מגיד וחוזר ומגיד.

אמר רבי יוחנן משום יחידי אני שונה אותה.בבא 2 ותני כן רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון שניים אין חייבים עליהן חומש. רבי שמואל בר רב יצחק בשם רב הונא: שניים, לקוחין אפילו מן השוק. מה את עביד לון? כתוספת הביכורים או כעיטור הביכורים? אין תעבדינון כתוספת הביכורים פטורים מן הדמאי. אין תעבדינון כעיטור הביכורים חייבין בדמאי: 3:10

נטמאו בעזרה נופץ ואינו קורא. רבי חמא בר עוקבא בשם רבי יוסי בן חנינא נטמאו הביכורים, הסלים נתנין לכהנים דכתיב (שם) ולקח הכהן הטנא מידך:

למי נצרכה?סיפא לרבי יודה. אף על גב דרבי יודה אמר מגיד וחוזר ומגיד, הרי שהביא ממין אחד וקרא וחזר והביא ממין אחר

הרי זה אינו קורא. אמר רבי יונתן תני רבי שמעון בן יוחי כן: ואמרת ושמחת- הוי אומר על השמחה:

הלכה ח משנה אלו מביאין וקורין: מן העצרת ועד החג משבעת המינין מן הפירות שבהרים ומן התמרים שבעמקים ומזיתי שמן ומעבר לירדן.

רבי יוסי הגלילי אומר אין מביאין בכורים מעבר לירדן שאינה ארץ זבת חלב ודבש:

גמרא רבי יוסי בשם רבי שמעון בן לקיש. רבי יונה רבי זעירה בשם רבי חנינה ששה עשר מיל חיזור חיזור לציפוריןסביבות ציפורי הן הן ארץ זבת חלב ודבש. אמר רבי יונה מאן דמקדר אילין שיגרונייה דבישן,he who measures the slopes of Beshan מינהון. מאן דמקדר הדא ביקעת גינוסר, מינהון. מתיבון לרבי יונה והא כתיב (שמות ג) ואמר אעלה אתכם מעני מצרים אלא ארץ טובה ורחבה אל ארץ זבת חלב ודבש! אמר לון אשר בהבתוכה נמצאת זבת חלב ודבש:

תני (דברים כו) אשר נתתה לי לא שנטלתי לי מעצמי.להוציא עבר הירדן מה ביניהון? אמר רבי אבין חצי שבט מנשה ביניהון. מאן דאמר אשר נתתה לי ולא שנטלתי לי מעצמי חצי שבט מנשה לא נטלו מעצמן. *מדבר 32:39* מאן דאמר ארץ זבת חלב ודבש אפילו כן אינה ארץ זבת חלב ודבש:

הלכה ט משנה הקונה שלשה אילנות בתוך של חבירו מביא וקורא. רבי מאיר אומר אפילו שנים. קנה אילן וקרקעו מביא וקורא.

רבי יהודא אומר אף בעלי אריסות והחכירות מביאין וקורין:

גמרא תני חכורי בתי אבות אינן מביאין. רבי יודה אמר הן עצמן מביאין וקורין.

רבי זעירה רבי חייא בשם רבי יוחנן: בחכורי בתי אבות היא מתניתא.כיון שהם שם זמן מרובה, חשיבי כבעלים רבי הילא רבי יסי בשם רבי יוחנן: בבעלי אריסות וחכירות היא מתניתא.the lessor not the lessee

הוון בעיי מימר מאן דאמר בבעלי אריסות וחכירות היא מתניתא הא באריס וחכיר לא.שהם לא מביאין באריס לשעה בחכיר לשעה, הא באריס לעולם ובחכיר לעולם מביא.???כאריסי בתי-אבות אתא רבי בא רבי חייא בשם רבי יוחנן אפילו באריס לעולם ובחכיר לעולם אינו מביא. למה? בבעלי אריסות וחכירות היא מתניתא:

מסכת ביכורים פרק ב

הלכה א משנה התרומה והבכורים חייבין עליהן מיתה וחומש ואסורים לזרים והן ניכסי כהן ועולין באחד ומאה וטעונים רחיצת ידים והערב שמש. הרי אלו בתרומה ובבכורים מה שאין במעשר:

גמרא התרומה והבכורים וכו'. כתיב (במדבר יז) ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומותי שתי תרומות התרומה והבכורים. תרומה דכתיב (ויקרא כב) ולא ישאו עליו חטא ומתו בו כי יחללוהו. הבכורים דכתיב (דברים יג) והבאתם שמה עולותיכם וכו'תרומת ידכם אלו הבכורים דכתיב (דברים כו) ולקח הכהן הטנא מידך.

או נאמר בקדשים הכתובומתו בו מדבר. כבר כתיב כרת בקדשים! ויהא מיתה וכרת בקדשים. וכי יש מת וחוזר ומת כהדא דתני המת לחמשים שנה מת בהיכרת, לחמשים ושתים זו היא מיתת שמואל הנביא, לששים מיתה האמורה בתורה, לשבעים מיתה של חיבה, לשמונים מיתה של זקנה. מכאן ואילך חיי צער.

מה חמית מימר מת לחמשים מת בהיכרת? כתיב (במדבר ד) אל

תכריתו את שבט משפחות הקהתי וגו' וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו. עשו להם דבר של תקנה שלא יזונו עיניהם מבית קדש הקדשים. וכתיב (שם) יבואו לראות כבלע את הקדש ומתו וכתיב (במדבר ח) חמשים שנה ישוב מצבא העבודה. רבי אבין בריה דרבי תנחום בר טריפון שמע לה מן הכא (תהלים צ) ימי שנותינו בהם שבעים שנה צא מהן עשרים בהיכרת.

לחמשי' ושתים מיתת שמואל הנביא. ר' אבא בריה דר' פפי ר' יהושע דסיכנין בשם רבי לוי (משלי יד) בכל עצב יהיה מותר ודבר שפתים אך למחסור. חנה על ידי שריבתה בתפילתה קיצרה בימיו של שמואל שאמרה (שמואל א א) וישב שם עד עולם והלא אין עולמו של לוי אלא חמשים שנה דכתיב ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה והיי דלון חמשין ותרתי! א"ר יוסי ב"ר בון ושתים שגמלתו.

לששים מיתה האמורה בתורה רבי חזקיה בשם רבי יעקב בר אחא כתיב (במדבר לא) אם יראה איש באנשים האלה הדור הרע הזה וגו' הגע עצמך שיצא ממצרים בן עשרים שנה ועוד עשה במדבר ארבעים שנה ומת וכתיב (איוב ה) תבא "בכלח"=60 אלי קבר נמצאת אומר המת לששים שנה מיתה האמורה בתורה

לשבעים [שנה] מיתה של חיבה [דכתיב] (תהלים צ) ימי שנותינו בהם שבעים שנה.

לשמונים מיתה של זקנה שנאמר ואם בגבורות שמונים שנה וכן ברזילי אמר לדוד (שמואל ב יט) בן שמונים שנה אנכי היום האדע בין טוב לרע.

אפי' חמשים ועשה דבר שהוא בהיכרת . אפי' שיתין ועשה דבר שהוא בעון מיתה. תני רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר זקן שאכל

את החלב וכי מי מודיענו שהוא בהיכרת אבל רב חדי.??? תני רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר זקן שאכל את החלב וכי מי מודיענו שהוא בהיכרת כהדא דתניא או שחילל את השבת מת בהיכרת. אלא כיני המת ליום אחד מיתה של זעם לשנים מיתה של בהלה לשלשה מת במגפה. תני רבי חלפתא בן שאול מת באחד בשנים בשלשה מת בהיכרת לארבעה לחמשה מיתה הדופה. לששה מיתת דרך הארץ. לשבעה מיתה של חיבה מכאן ואילך מת בייסורים.

מה חמית מימר מת לשלשה ימים מת במגפה? חילפיי בר בריה דרבי אבהו אמר שמעית קליה דרבי דרש (שמואל א כה) ויהי כעשרת הימים ויגוף ה' את נבל וימת תלה לו הקב"ה שבעת ימי אבלו של שמואל שלא יתערב אבלו עם הצדיק ועשה עוד שלשה ימים ומת במגפה. רבי חגיי בשם רבי שמואל בר נחמן לעשרת ימים אין כתיב כאן אלא כעשרת הימים תלה לו הקב"ה עשרה ימים כעשרת ימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים שמא יעשה תשובה ולא עשה.

כהנא שאל לרבי זעירא זר שאכל תרומה? אמר ליה בעוון מיתה. מן דצלי,כשגמר להתפלל אמר ליה אני ה' הפסיק הענין. כהן שאכל תרומה בטומאה, במיתה. רבי חייא בשם רבי יוחנן זר שאכל תרומה בעון מיתה. מתניתין מסייע לרבי יוחנן אוכלי תרומה בזדון טהור שאכל טהור וטמא שאכל טמא וטהור שאכל טמא וטמא שאכל טהור בעון מיתה. אוכלי תרומה בכהנים טהור שאכל טהור כמצותו. טהור שאכל טמא בעשה. טמא שאכל טהור וטמא שאכל טמא בלא תעשה. מה חמית מימר טהור שאכל טמא בעשה א"ר בא בר ממל (ויקרא כב) ואחר יאכל מן הקדשי' מן הטהורים ולא מן הטמאים. כל לא תעשה שהוא בא מכח עשה

עשה הוא. אמר רבי אבינא ממשמע שנא' (שם) כל אשר לו סנפיר וקשקשת תאכלו אין אנו יודעין וכל אשר אין לו סנפיר וקשקשת לא תאכלו ליתן עשה ולא תעשה על הטמאים. בגין דכתיב הא אילו לא הוה כתיב עשה הוא הוי כל לא תעשה שהוא בא מכח עשה עשה הוא. רבי יסא שמע לה מן הכא (דברים יב) הטמא והטהור יחדו יאכלנו כאן הטמא והטהור אוכלין בקערה אחת. בתרומה אין הטמא והטהור אוכלין בקערה אחת. בקדשים אמר רבי יוחנן בר מרי אין בגין קדשים כבר כתיב (ויקרא ז) והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל.

מתניתא פליגא על רב זעירא: התרומה והבכורים חייבין עליהן מיתה פתר לה בכהנים. והא תנינן חומש וכי יש חומש בכהנים פתר לה לצדדין היא מתניתא רישא בכהנים וסיפא בישראל. מתני' מסייעא לרב זעירא ואסורים לזריםאלמא אינו חיב מיתה! פתר לה פחות מכשיעור:

והן ניכסי כהן: רבי בא בר חייא בשם רבי יוחנן (במדבר יח) לך נתתיו למשחה למשחה לגדולה למשחה לסיכה למשחה להדלקה. הייתי אומר בין טמאים בין טהורים. רבי אבהו בשם רבי יוחנן (דברים כו) לא בערתי ממנו בטמא- מבעיר את התרומה בטומאה. רבי זעירא בשם רבי לעזר מניין למעשר שני עצמו שניטמא שאין מדליקין בו תלמוד לומר לא בערתי ממנו בטמא. ראוי לפדותו ואת אמר הכין?!פשיטא שיפדנו, ולא יבער ממנו בטמא! לא אתיא דלא =אלא או בלקוח בכסף מעשר שנטמא וכר' רבי יהודהס"ל שא"א לפדות או בביכורין שנטמאו דברי הכל:א"א לפדות ואיצטריך קרא לאסור

הרי אלו בתרומה ובביכורים משא"כ במעשר. תמן תנינן נוטלין לידים לחולין ולמעשר ולתרומה, ולקודש מטבילין. תמן את אמר אין המעשר טעון רחיצה והכא את אמר המעשר טעון רחיצה! הן

דתימר המעשר טעון רחיצה רבנין. הן דתימר המעשר אין טעון רחיצה רבי מאיר. תמן תנינן כל הטעון ביאת מים מדברי סופרים, מטמא את הקדש ופוסל את התרומה, ומותר בחולין ובמעשר דברי רבי מאיר. וחכמים אוסרין במעשר. ולא שמיע דאמר ר' שמואל בשם רבי זעירא מהו וחכמים אוסרין במעשר נפסל גופו מלוכל במעשר!אבל נגיעה שרי לכו"ע! מיי כדון? הן דתימר המעשר טעון רחיצה ברוצה לוכל הן דתימר אין המעשר טעון רחיצה ברוצה ליגע. לא הוא רוצה לוכל, הוא רוצה ליגע!למה סתם תנא "נוטלין לידיים.." אלא משום נטילת סרך=גזרו אטו תרומה והתנינן תרומה וכי יש בתרומה משום נטילת סרך. אלא בחולין שנעשו על גב הקודש. וחוליןוכן מעשר שנעשו על גב הקודש לא כחולין הן?! תיפתרהא דשייך נטילה לחולין אי כרבי שמעון בן אלעזר אי כרבי לעזר בי רבי צדוק. אי כרבי שמעון בן אלעזר דתני רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי מאיר: הידים תחילה לחולין, ושניות לתרומה. אי כרבי לעזר בי רבי צדוק דתנינן תמן וחולין שנעשו על גב הקודש הרי אלו כחולין רבי אלעזר בי רבי צדוק אומר הרי אלו כתרומה לטמא שנים ולפסול אחד:

הלכה ב משנה יש במעשר ובביכורים מה שאין כן בתרומה שהמעשר והבכורים טעונין הבאת מקום וטעונין וידוי ואסורין לאונן ורבי שמעון מתיר. וחייבים בביעור ורבי שמעון פוטר. ואוסרים בכל שהן, מלוכל בירושלים אף לזרים ואף לבהמה, ורבי שמעון מתירחייב להכניס התערובת[ה"כל שהוא"] ולאכלו בירושלים--אף על פי שמאכיל הביכורים לזר/מע"ש לבהמה.

הרי אלו במעשר ובבכורים מה שאין כן בתרומה:

גמרא טעונין הבאת מקום דכתיב (דברים יב) והבאתם שמה עולותיכם וזבחיכם ואת מעשרותיכם ואת תרומת ידכם. תרומת

ידכם אלו הבכורים. דכתיב (דברים כו) ולקח הכהן הטנא מידך.

וטעונין וידוי דכתיב (שם) וענית ואמרת לפני ה' אלהיך.

ואסורין לאונן דכתיב (שם) לא אכלתי באוני ממנו. עד כדון מעשר בכורים מניין. כיי דאמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי לעזר הקודש הקודש העליון במשמע.

תנינן כל אילין מילייא ורבי שמעון פליג וגבי וידוי לית רבי שמעון פליג. וידוי זו קרייה ולית ר' שמעון פליג דכתיב וענית ואמרת.

כיני מתני' ואוסרין כל שהן מלוכל בירושלים רבי שמעון מתיר. "וגדוליהן אסורין מלוכל בירושלים ורבי שמעון מתיר" {ואף לזרים ואף לבהמה רבי שמעון מתיר}

ואוף רבנין מודיי ליה.בפרט הזה שאפי' רוצה להאכילו לזר, חייב להכניסו לירו'?? מן מה דו מותיב לון: אין אתם מודין שהן מותרים לזרים, שהן מותרים לאכילת בהמה.ויש מחיצה לאכילת זרים?! ויש מחיצה לאכילת בהמה?! כשם שאין מחיצה לזרים, כך אין מחיצה לאכילת בהמה.

רבנין אמרין ירושלים עשו אותה כדבר שיש לו מתירים. כמה דתימר דבר שיש לו מתירין אוסר בכל שהן ודכוותיה ירושלים אוסר בכל שהן. *כיון שיכול לאכלו ב"היתר" [של איסור "חוץ לחומה"] חייב להכניסו--אף שמשתמש בביטול, לעניין זרות ובהמות..*

מה פליגין רבי שמעון ורבנין? בגידולין, אבל בעירובין אוף רבי שמעון מודיי.לאסור תערובת מע"ש חוץ לירוש', לזר מה בין עירובין מה בין גידולין? עירובין בעיינן הן גידולין כבר בטלו. כמה דרבי שמעון מודי לרבנין בעירובי מעשר, אבל בעירובי בכורים כגידולין הן.ומקל ר"ש להתירו לזרים וכן היה רבי שמעון אומר אין הבכורין אוסרין

את עירוביהן וגידוליהן מלוכל בירושלים. מה בין מעשר מה בין ביכורין? מעשר אין לו עלייה, בכורים יש להן עלייה.כיון ש"מעלה" אחד ונותנה לכהן, הקיל בשאר

הוי מה דרבי שמעון מודי לרבנין בדבר שאין לו עלייה

מודי רבי שמעון באותה הסאה שהעלה מתוך מאה, שהיא טעונה מחיצה וטעונה הנייה.כדין בכורים (הנייה=הנאת אדם כהן) ורבנין אמרין כולהוןכל התערובת טעונות מחיצה וטעונות הנייה.

רבי יוחנן אזל לחד אתר אמר אנא בן עזאי דהכא! אתא חד סב שאל ליה אמר: גידולי תרומה תרומה, גדולי גדולין חולין. אבל טבל ומעשר שני ומעשר ראשון וספיחי שביעית ותרומת חוץ לארץ והמדומע והביכורין, גידוליהן חולין. תמן את אמר גידוליהןמע"ש ובכורים מותרין, והכא את אמר גידוליהן אסורין! א"ל הן דאת אמר גידוליהן מותרין, בדבר שזרעו כלה. והן דתימר גידוליהן אסורין, בדבר שאין זרעו כלה. א"ל והתנינן איזהו דבר שאין זרעו כלה? כגון הלוף והשום והבצלים. והלוף והשום והבצלים חייבים בבכורים?! אמר אזל בן עזאי דהכא.

אתא שאל לרבי ינאי, א"ל למעשר הושבה דבר שאין זרעו כלה.אבל גדולי בכורים לעולם מותר—כיון שזרעו כלה

מחלפא שיטתי' דרבי יוחנן:שהסכים ש"גדוליהן" אסורים, קאי רק אמעשר תמן אמר רבי יהושע בן לוי לקרנה של נבילה הושבה.כלים 1:2 (וחשוכי בגדים במגע) אבל מי חטאת מטמאה אף במשא אמר ליהריו"ח לריב"ל לא כן אילפן רבי ראיתי "בגדים" שנים! ואמר אוף הכא וגדוליהן.???כיון דתנא לשון רבים, קאי גם אבכורים!

ועוד מן הדא: (דברים כב) לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך. באיזה מעשר אמרו? במעשר שני טהור שנכנס לירושלים

ויצא.???ולא מסתבר לאסור גדולים, של מעשר שני שמעולם לא נכנס'

ועוד מן הדא דתני לה רבי שמעון. תני בשם רבי שמעון: יש במעשר שהמעשר אוסר דמיו, ועירוביו, וקנקניו, וספק עירובו, כל שהוא, ואין מדליקין בו. ואמר אוף בגידולין כן!למה לא קחשיב אסור גדולי מעשר!

א"ר הילא הן דתימרמתניתין גידוליהן אסורין רבנין, והן דתימרברייתא דטבל וספיחין וכו' גידוליהן מותרים ר"ש.

אמר ליה והא תנינן גידולי הקדש ומע"ש חולין. ופודה אותן בזמן זרען.כ אוכל כל גדולין, ובלבד שיחללן כפי שווי הזרע לאיזה דבר הוא פודה אותן? לא מפני קדושה שיש בהן! אוף הכא יטענו מחיצה מפני קדושה שיש בהן! רבי ירמיה רבי אימי בשם רשב"ל הן דתימר גידוליהן אסורין איסור מחיצה. והן דתימר גדוליהן מותרים היתר זרות:מותר לזר לאכול גדולי בכורים—ובלבד בירושלים

הרי אלו במעשר ובביכורים מה שאין כן בתרומה. תמן תנינן (דברים כו) וגם נתתיו- זו תרומה ותרומת מעשר. תמן את אמר תרומה טעונה וידוי, והכא את אמר תרומה אינה טעונה וידוי!

אמר רבי הילא תניי תמן התרומה והבכורים אחד הנותןישראל ואחד הנוטלןהכהן טעונין וידוי.בשנת הרביעית—שעשו כמצוותן

אמר רבי זעירא רבנין דתמן סברין ורבנין דהכא אמרין: מי שיש לו מעשר בפני עצמו מתודה מי שיש לו תרומה בפני עצמו אינו מתודה.

אמר רבי יוסי מתניתא אמרה כן. רבי יוסי אומר יש להן ערי מקלט.ללויים ערי-מקלט ויכולים להתוודות (וודוי מעשר) מה נן קיימין? אם בתרומה ומעשר, שלו הן. אלא כי נן קיימין בתרומהלחוד.אל' לוי שמפריש רק תרומה ונתנו לכהן--מתוודה

פריך הא דר' יוסא אמר רבי הילא שמענן מי שיש לו מעשר בפני עצמו מתודה. מי שיש לו ביכורים בפני עצמן מתודה. שמענן מי שיש לו תרומה בפני עצמה מתודה?! *דילמא בביכורים איירי*

הלכה ג משנה יש בתרומה ומעשר מה שאין כן בבכורים שהתרומה והמעשר אוסרין את הגורן ויש להן שיעור ונוהגין בכל הפירות בפני הבית ושלא בפני הבית ובאריסין ובחכירות ובסיקריקין ובגוזלן הרי אלו בתרומה ומעשר מה שאין בבכורים.

יש בבכורים מה שאין כן בתרומה ומעשר, שהבכורים נקנין במחובר לקרקע עושה אדם כל שדהו בכורים וחייב באחריותן וטעונין קרבן ושיר ותנופה ולינה.

תרומת המעשר שוה לביכורים בשתי דרכים ולתרומה בשתי דרכים. ניטלת מן הטהורה על הטמאה ושלא מן המוקף כביכורים. ואוסר את הגורן ויש לה שיעור כתרומה:

גמרא ניחא התרומה אוסרת את הגורן, המעשר אוסר הגורן?! תיפתר שהקדימו בשיבלין. שאין המעשר שהקדים, חייב בתרומה גדולה, נמצא "הפרשה ראשונה" של הגורן, היא מעשר! דאמר רבי אבהו בשם ר"ש בן לקיש מעשר ראשון שהקדימו בשיבלין פטור מתרומה גדולה:

ניקנין במחובר לקרקע. דכתיב (במדבר יח) בכורי כל אשר בארצם:

עושה אדם כל שדהו ביכורים. דכתיב (שמות כג) ראשית בכורי אדמתך:

וטעונין קרבן. נאמר כאן שמחה ונאמר להלן שמחה מה שמחה שנאמר להלן שלמים אף כאן שלמים:

ושיר. נאמר כאן שיר"טוב" ונאמר להלן (יחזקאל לג) והנך להם כשיר עגבים וכו' (טוב): ותנופה. דכתיב (דברים כו) ולקח הכהן הטנא

מידך והניחו לרבות הבכורים שטעונין תנופה כר' ליעזר בן יעקב:

ולינה. דכתיב (דברים טז) ופנית בבוקר והלכת לאהליך הא כל פינות שאת פונה לא יהו אלא בבוקר. אמר רבי יונה הדא דאת אמר כשאין עמהן קרבן אבל יש עמהן קרבן בלא כך טעון לינה מחמת הקרבן:

ר' יונה אמר רבי מיישא וחד מן רבנין חד מינהון אמר זאתסיפא אומרת שהפירות הטמאים חייבין בביכורים. וחרנה אמר מעשר ראשון שהקדימו בשיבלין פטור מתרומה גדולה:

הלכה ד משנה אתרוג שוה לאילן בשלשה דרכים ולירק בדרך אחד. שוה לאילן בערלה וברבעי ובשביעית. ולירק שבשעת לקיטתו עישורו דברי רבן גמליאל.

רבי ליעזר אומר שוה לאילן לכל דבר:

גמרא אם לאילן למה לירק, אם לירק למה לאילן? תמן אמרי נכנס מששית לשביעית הרי הוא לבעלין כאילןואין בו קדושת שביעית ופטור ממעשרות כירק.

אמר לון רב המנונא אמרין דבתרה!אימא סיפא! נכנס משביעית לשמינית הרי הוא הבקר כאילן, וחייב במעשרות כירק. והבקר חייב במעשרות.?!

אמר רבי יוחנן בשאר שני שבוע את מהלך בו כירק, ובשביעית את מהלך בו כאילן. היאך עבידא? מחמישית לששית ולשביעית. לקטן בשביעית, ששית.כאילן , אין בו קדושת שביעית לקטן מששית, ששית. נכנס מששית לשביעית לשמינית, לקטן בשמינית שמינית.אזלינן בתר לקיטה כירק (ולא בתר ששית)

רבותינו חזרו ונמנו אתרוג בשעת לקיטתו עישורו למעשרות

ולשביעית.

רבי ירמיה רבי אימי בשם רבי יוחנן רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי הכל מודין שראש השנה שלו בט"ו בשבט. רבי יוחנן שאל לרבי יונתן כסדר של שנים או כסדרן של תקופות. אמר ליה כסדרן של שנים ואפילו שנה מעוברת.

מעשה בר' עקיבה שלקט אתרוגבין ר"ח לטו בשבט בשנה שלישית **ונהג** עליו חומרי בית שמאי וחומרי בית הלל. למה לי אתרוג אפילו שאר כל האילן! תני כחומרי רבן גמליאל וכחומרי רבי ליעזר.לקטן בזמן הנ"ל, ופליגי אי אזלינן בתר לקיטה או חנטה (שהיתה קודם ר"ח) ורבן גמליאל ורבי אליעזר לא מן בית הלל אינון הוו?! אמר רבי יוסי בי רבי בון תיפתר בשחנט קודם לט"ו בשבטולקטו ""אחר"" טו בשבט של שנייה ונכנסה שלישית. על דעתיה דר"ג עישורו עני על דעתיה דרבי ליעזר עישורו שני. מה עשה לו? קרא שם למעשר שני שבו ופדייו ונותנו לעני:

הלכה ה משנה דם מהלכי שתים שוה לדם בהמה להכשיר את הזרעים.

דם השרץ אין חייבים עליו:

גמרא רבי בא רב הונא בשם רב אם התרו בו לוקה. והתנינן דם השרץ אין חייבין עליו! א"ר בא אין חייבין עליו כרת.אבל חייבין משום שרץ

והתני דם מהלכי שתים שאין בו טומאה קלה. דם השרץ שאין בו טומאה חמורה!=טומאת שרץ

אמר רבי חייא בר אדא הדא דתימר כשהתרו בו משום דם, אבל אם התרו בו משום שקץ לוקה:

הלכה ו משנה כוי יש בו דרכים שוה לחיה. ויש בו דרכים שוה

לבהמה. ויש בו דרכים שוה לחיה ולבהמה. ויש בו דרכים שאינו שוה לא לחיה ולא לבהמה.

כיצד שוה לחיה? דמו טעון כיסוי כדם החיה ואין שוחטים אותו ביום טוב ואם שחטו אין מכסים את דמו וחלבו מטמא טומאת נבילה כחיה וטומאתו בספק ואין פודים בו פטר חמור.

כיצד שוה לבהמה? חלבו אסור כחלב הבהמה ואין חייבים עליו כרת ואינו נלקח בכסף מעשר לוכל בירושלים דאסור ליקח בשר תאווה הראוי ליקרב וחייב בזרוע ובלחיים ובקיבה. רבי לעזר פוטר שהמוציא מחבירו עליו הראייה.

כיצד אינו שוה לחיה ולבהמה? אסור משום כלאים עם החיה ועם הבהמה הכותב חייתו ובהמתו לבנו לא כתב לו את הכוי אמר הריני נזיר שזה חיה ובהמה הרי זה נזיר.

ושאר כל דרכיו שוין לחיה ולבהמה טעון שחיטה כזה וכזה ומטמא משום נבילה ומשום אבר מן החי כזה וכזה:

גמרא איזהו כוי? אמר רבי לעזר עז שעלה על גבי צבי וצבי שעלה על גבי עיזה. ורבנין אמרין מין הוא עיקרו ולא יכלו חכמים לעמוד עליו:

פדאו לפטר חמור בכוי, חוזר ופודה בשה. לפיכך אם מת אחד מהן המוציא מחבירו עליו הראיה:

מתני' דלא כרבי לעזר דתני רבי לעזר אומר כוי חייבים על חלבו אשם תלוי. מתני' דלא כרב דרב אמר כל שאי אפשר לעמוד על ודאו אין חייבין על ספיקו אשם תלוי. פתר לה חלוקין על דברי רבי לעזר.

ואפילו בשעה שהיו לוקחים בהמה לבשר תאוה, אינו נלקח בכסף מעשר ליאכל בירושלים:

וחייב בזרוע ובלחיים ובקיבה רבי לעזר פוטר. רבי לעזר דו אמר עכשיו הוא נסתפק לו, דו אמר פטור. ורבנין דינון מרין דאינון אמרין מין הוא עיקרו, אינון אמרין חייב.

מתני' דלא כרבי דתני הקדיש חייתו ובהמתו, לא הקדיש את הכוי. רבי אומר הקדיש את הכוי.

אמר הריני נזיר שזה חיה נזיר. שזה בהמה נזיר. שאין זה חיה נזיר. שאין זה בהמה נזיר. שזה חיה ובהמה נזיר. שאין זה לא חיה ולא בהמה נזיר.

רבי חגי בעי קומי רבי יוסי למה לא תנינן הרובע והנרבע ממנו חייב. אמר ליה תניתה בסופה ושאר כל דרכיו שוין לחיה ולבהמה:

מסכת ביכורים פרק ג

הלכה א משנה כיצד מפרישים את הבכורים? יורד אדם לתוך שדהו ורואה תאנה שביכרה אשכול שביכר רימון שביכר קושרן בגמי ואומר: הרי אלו ביכורים

ר"ש אומר אעפ"כ חוזר וקורא אותן ביכורים מאחר שיתלשו מן הקרקע:

גמרא כיצד מפרישים את הבכורים כו'. על דעתיה דרבי שמעון לא קרא שם בתלוש לא קידשו, אינן מדמעין, אין חייבי' עליהן חומש, ואין לוקין עליהן חוץ לחומה.

מה טעמא דרבנין? (דברים כ) ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי

האדמה בשעת הבאה פרי, הא בשעת הפרשה אפי' בוסר אפילו פגין. על דעתי' דר"ש מה בשעת הבאה פרי אף בשעת הפרשה פרי.

רבי זעירא בעי, ביכורי יחור מהו שיתירו חנטו? הפרישו בעודו "ייחור", מהו?

תני הבכורים אחד מששים ראשית הגז אחד מששים תרומה טמאה אחד מששים. תני רבי ישמעאל הבכורים אחד מששים פאה אחד מששים ראשית הגז אחד מששים תרומה טמאה אחד מששים תרומה שאין הכהנים מקפידים עליה אחד מששים. מה אית לך? כגון תרומת הכלוסין והחרובין והשעורין שבאדום:

הלכה ב משנה כיצד מעלין את הבכורים? כל העיירות שבמעמד מתכנסות לעירו של מעמד ולנים ברחובה של עיר ולא היו נכנסים לבתים. ולמשכים היה הממונה אומר קומו ונעלה ציון אל בית ה' אלהינו:

גמרא כגון יהויריב ומכיריו. וילינו בבית הכנסת? תנא רבי חלפתא בן שאול מפני אוהל טומאה. בדרך היו אומרים (תהלים קכב) שמחתי באומרים לי בית ה' נלך. בירושלים היו אומרים עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים. בהר הבית היו אומרים (תהלים קנ) הללויה הללו אל בקדשו כו'. בעזרה היו אומרים כל הנשמה תהלל יה הללויה:

הלכה ג משנה הקרובים מביאין בכורים תאנים וענבים והרחוקים מביאין גרוגרות וצימוקים. והשור הולך לפניהן וקרניו מצופות זהב ועטרה של זית בראשו והחליל מכה לפניהן עד שהן מגיעין קרוב לירושלים. הגיעו קרוב לירושלים שלחו לפניהן ועיטרו את בכוריהן. הפחות והסגנים והגזברים יוצאים לקראתן לפי כבוד הנכנסים היו יוצאים. כל בעלי אומניות

שבירושלים היו עומדים בפניהם ושואלין בשלומן ואומרים: אחינו אנשי מקום פלוני באתם לשלום:

גמרא עד היכן? עד כדי שהוא יכול לתרום מן המובחר.ולא ייפסד בדרך

בקש להביא דבילה, נאמר, אם היתה קעילית מביא אם היתה בוצרית אינו מביא:

פשיטא שהוא מקריב שלמים. רבי אימי אמר מקריב שלמים, רב אמר מקיצין בהן את המזבח.כשבטל המזבח, מקריבין את השור

רבי זעירא בעי יחיד שנתעצל ולא בא, מביא גדי וקרניו מצופות כסף?

ועטרה של זית בראשו- שהוא ממין שבעה.

תני מי שהיו לו בכורים גרוגרות היה מעטרן תאנים. וצמוקים היה מעטרן ענבים.

וכי יש קטן וגדול בירושלים? אלא כיני מתני': באוכלוסין, לפי רוב הנכנסים היו יוצאין.

ולא כן תני תקום והדרת, מה קימה שאין בה חסרון כיס אף הידור שאין בה חסרון כיס. שנייא היא הכא שהיא אחת לקיצים.לזמן הרבה

רבי יוסי בי רבי בון בשם ר' חונא בר חייא בא וראה כמה גדול כוחן של עושי מצוה שמפני זקן אין עומדין ובפני עושי מצות עומדין. אמר רבי יוסי בי רבי בון אילין דקיימין מן קומי מיתא, לא מן קומי מיתא אינון קיימין לון, אלא מן קומי אילין דגמלים ליה חסד.לא מפני המת עומדים, אלא מפני המלווים!

עד כמה אדם צריך לעמוד מפני זקן? שמעון בר בא בשם רבי יוחנן פעמיים ביום. רבי לעזר אומר פעם אחת ביום. לא כן תני

רבי שמעון בן אלעזר אומר מנין לזקן שלא יטריח? ת"ל (ויקרא יט) זקן ויראת מאלהיך אני ה'. על דעתיה דרבי יוחנן ניחא,שמזהיר על הזקן שלא יטריח לעבור פעמיים על דעתיה דרבי לעזר לא יקום כל עיקר!מה מזהיר הכתוב על הזקן, הלא אים יעבור פעמיים, אי"צ לעמוד!! ומתרץ רבי יעקב בר אחא בשם רבי לעזר דלא יחמי סייעתא דסבין ועבר קומיהון בגין דיקומון לון מן קמוי.שלא יראה קיבוץ של אנשים זקנים ויעבור לפניהם כדיי שיקומו מפניו

כשם שהן חלוקים כאן, כך הן חלוקים בשאילת שלום.אי פעמיים ביום או פ"א

ר' חזקיה רבי חנינה בריה דרבי אבהו בשם רבי אבדומא דמן חיפה לזקן ד' אמות, עבר לפניו ישב לו. כהן גדול משהוא רואהו ועד שהוא נכסה ממנו. מה טעמא? (שמות לג) והיה כצאת משה האהלה יקומו כל העם וגומר. תרין אמוראים חד אמר לשבח וחד אמר לגנאי. מ"ד לשבח מיחמי צדיקא ומזכי. ומ"ד לגנאי חזי שקיה, חזי כרעין, אכיל מן יהודאי, שתי מן יהודאי, כל מדליה מן יהודאי!

ארון פניו כלפי העם, והכהנים כלפי העם, וישראל פניהם כלפי הקודש.

אמר רבי לעזר אין התורה עומדת מפני בנה.בשעה שעוסק בתורה אי"צ לעמוד בפני החכם

שמואל אמר אין עומדים מפני חבר.

רבי הילא רבי יעקב בר אידי הוון יתיבין עבר שמואל בר בא וקמו לון מן קמוי. אמר לון תרתיי גבכון! חדא שאיני זקן וחדא שאין התורה עומדת מפני בנה.

אמר רבי זעירא, רבי אחא מפסיק וקאים. דו חשש כהדין תנייא דתני כותבי ספרים תפילין ומזוזות מפסיקין לקריאת שמע ואין

מפסיקין לתפילה. רבי חנניא בן עקביה אומר כשם שמפסיקין לקריאת שמע כך מפסיקין לתפילה ולתפילין ולשאר מצותיה של תורה.

חזקיה ב"ר מן דהוה לעי באורייתא כל צורכיהכשהיה יגע ועיף בתורה הוה אזל ויתיב ליה קומי בי' ועדא בגין מיחמי סבין ומיקם ליה מן קומיהון.היה יושב בבית הוועד וקם בפני הזקנים

יהודה בר חייה הוה יליף סליק ושאל בשלמיה דרבי ינאי חמוי מערב שבת לערב שבת, והוה יתיב ליה על אתר תלי בגין מיחמוניה ומיקם ליה מן קומוי.היה יושב על מקומו וממתין לחתנו=יהודה, כדיי שיראהו, ותיכף יקום מפניו אמרין ליה תלמידיו, לא כן אילפן רבי לזקן ד' אמות?! אמר לון אין ישיבה לפני סיני! חד זמן עניהתאחר מלבא מסיק אמר, לית אפשר דיהודה ברי משני מנהגיה. אמר לית אפשר דלא יגיעון יסורים בההוא גופא צדיקא. מסתברא שאין לנו יהודה ב"ר.כבר נפטר..

רבי מאיר חמי אפילו סב עם הארץ ומיקם ליה מן קמוי אמר לא מגןלא על חנם מאריך ימים.

רבי חנינא מחימכה מאן דלא קאים מן קמוי, והוה אמר ליה מי בעיתא מבטלה דאורייתא?!האים תרצה לבזות התורה?!

אמר רבי סימון אמר הקב"ה (ויקרא יט) מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ויראת מאלהיך אני ה' אני הוא שקיימתי עמידת זקן תחילה

כשהנשיא נכנס, כל העם עומדים מפניו ואין רשות לאחר מהן לישב עד שיאמר להן שבו. אב ב"ד שנכנס, עושין לו שורות רצה נכנס בזו רצה נכנס בזו. חכם שנכנס אחד עומד ואחד יושב ואחד עומד ואחד יושב עד שמגיע וישב לו במקומו. רבי מאיר הוה יליף

סלק לבית וועדא, והוון כל עמא חמיין ליה וקיימין לון מן קומי, כד שמעון ההן תניא תני,שיכול לישב כשאחד עומד בעון למיעבד ליה כן, כעס ונפק ליה. אמר לון שמעתי שמעלין בקודש ולא מורידין!!

ר' זעירא הוון בעיין ממניתיה ולא בעי מקבל עלוי כד שמע כתיב בתריה (ויקרא יט) וכי יגור אתכם גר בארצכ' לא תונו אותו מה הגר מוחלין לו על כל עונותיו אף חכם שנתמנה מוחלין לו. חתן- ויקח וכו' וכי מחלת שמה והלא בשמת שמה! אלא שנמחלו לו כל עונותיו. נשיא- (שמואל א יג) בן שנה שאול במלכו וכי בן שנה היה אלא שנמחלו לו כל עונותיו כתינוק בן שנה.

ר' מנא מיקלמבזה לאילין דמתמניי בכסף. רבי אימי קרא עליהון (שמות כג) אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם. א"ר יאשי' וטלית שעליו כמרדעת של חמור. א"ר שיין זה שהוא מתמני בכסף אין עומדין מפניו ואין קורין אותו רבי והטלית שעליו כמרדעת של חמור. רבי זעירא וחד מן רבנן הוון יתיבין, עבר חד מן אילין דמיתמני בכסף. אמר יתיה דמן רבנין לרבי זעירא נעביד נפשין תניי,נעשה עצמינו כלומדים ולא ניקום לון מן קמוי.

תירגם יעקב איש כפר גבורייא (חבקוק ב) הוי אומר לעץ הקיצה, עורי לאבן דומם, הוא יורה- יודע הוא יורה?! הנה הוא תפוס זהב וכסף- לא בכספייא איתמני?! וכל רוח אין בקרבו- לא חכים כלום! הוי אומרי' בעיתון ממנייה. וה' בהיכל קדשו- הא ר' יצחק בר לעזר בכנישתא מדרתא דקיסרין!

ר' אמי שאל לר' סימון שמעת שממנין זקינים בח"ל? א"ל שמעתי שאין ממנין זקינים בח"ל. א"ר לוי ולא מקרא מלא הוא (יחזקאל ו) בן אדם בית ישראל יושבים על אדמתם הא כל ישיבה שלך לא יהא אלא על אדמתך. רבנן דקיסרין אמרין ממנין זקינים בח"ל ע"מ לחזור. ר' יצחק בר נחמן הוה בעזה ומנוניה ע"מ לחזור. ר'

זמינא הוה בצור ומנוניה ע"מ לחזור. אוף ר' יונה הוה בפיתקא ולא קביל עליו מתמניא, אמר עד זמן דמתמני רביאיני רוצה לימנות עד שיתמנה רבי ומינה רבי. א"ר חמא יהודא בן טיטוס הוה ברומי ומנוניה ע"מ דיחזור.

שמעון בר ווא הוה כד מסקיםהיה עני מאד ואיתמנון דקיקין מיניה,נתמנו קטנים ממנו והוא לא נתמנה והוא לא איתמני. שמעון בר ווא הוה בקי במרגליתאבקי כמרגלית בכל מילי', ולא הוה ליה עיגיל מיכליולא היה לו לחם לאכול והוה רבי יוחנן קרי עלוי (קהלת ט) וגם לא לחכמים לחם. אמר כל מי שאינו מכיר מעשיו של אברהם יכיר מעשה אבותיו של זה.

שמעון בר ווא הוה כד מסקום, ושלח ליה רבי אבהו חדא איגרא, ויהב ליה מן סיבתיה בגוה,נתן לו מתנה בתוכו בגין אילין סבתא קום אתהלך לארעא דישראל,כדיי שיקום ויבא לא"י מי יגלה עפר מעיניך רבי יוחנן! אבהו ריגלותיהfrom the lowlands איתמני. שמעון דמעפריאמקום חשוב לא איתמני:

הלכה ד משנה החליל מכה לפניהם עד שהן מגיעין להר הבית. הגיעו להר הבית, אפילו אגריפס המלך נוטל הסל על כתפו ונכנס עד שהוא מגיע לעזרה ודיברו הלוים בשיר (תהלים ל) ארוממך ה' כי דליתני ולא שמחת אויבי לי.

הגוזלות שעל גבי הסלים היו עולות, ומה הגוזלותשבידם, נותנין לכהנים.

עודנו הסל על כתיפו, קורא מהגדתי היום לה' אלהיך עד שהוא גומר כל הפרשה. רבי יהודה אומר עד ארמי אובד אבי. הגיע לארמי אובד אבי מוריד הסל מן כתיפו ואחזו בשפתותיו וכהן מניח את ידו תחתיו ומניפו מארמי אובד אבי עד שהוא קורא את

כל הפרשה ומניחו בצד המזבח והשתחוה ויצא.

בראשונה, כל מי שהוא יודע לקרות קורא, וכל מי שאינו יודע לקרות מקרין לפניו. נמנעו מלהביא. התקינו שיהו מקרין את מי שהוא יודע ואת מי שאינו יודע.

העשירים מביאין את ביכוריהם בקלתות של כסף ושל זהב והעניים מביאין אותן בסלי נצרים של ערבה קלופים והסלים והביכורים ניתנין לכהנים:

גמרא רב הונא אמר כיני מתני' (דברים כו) ולקח הכהן הטנא מידך.

אית תניי תני מחלף על הסלים לכהנים כמו הפירות כדי לסמוך מתנה למתנה.

תני רבי יוסי לא היו נותנין את הגוזלות על גבי הסלין שלא ינבלו הבכורים, אלא תולה אותן חוץ לסלים.

תני חד סב קומי רבי זעירא חוזר להגדתי היום. וכי יש אדם מגיד וחוזר ומגיד? קיימונה כבר הגדתי.

ר' הונא בעי הנחה מהו שתתיר למחוסרי זמן? אים הניחם קודם הקריאה

א"ר מתנייא הדא דתימר בשחזר ונטלן, ולא הניחם עוד הפעם כשגמר הקריאה אבל אם היו במקומן, כהניחן הן.

ר' יונה בעי הניחן בלילה?

תניא מניחן בקרן דרומית מערבית לפני ה' יכול במערב ת"ל אל פני המזבח אי לפני המזבח יכול בדרום ת"ל לפני ה' הא כיצד מגישן על קרן דרומית מערבית ומניחה בדרומה של קרן.

תני אין ענייה אלא מפי אחד, ולא עוד אלא שסמכו למקרא וענית ואמרת.

ר' יונה בעי מהו להביאן ב"תמחויין" של כסף. ר' יונה ור' ירמיה

חד אמר מחזרמי שמתרגם "טנא", "סל" היה מתקנו שיאמר "מנא" מנא די אמר סלא, וחרנה אמר מחזר פטירים עם ירקוניםמצות ומרורים דאת אמר פטירים עם מרורים. ולא ידעינן מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דאמר רבי יונה מהו להביאן בתמחויין של כסף הוי הוא דאמר דמחזר מנא, די אמר סלה.

דרבי פינחס אמר מחזר פטימי בני תורים די אמר תורין ובני תורין:היה מתקן המתרגם, לתרגם "תורים ובני יונה"=פטימי וכו'

הלכה ה משנה רבי שמעון בן ננס אומר מעטרין את הבכורים חוץ משבעת המינין. רבי עקיבה אומר אין מעטרין את הבכורין אלא משבעת המינין. רש"א שלש מידות בביכורים. הביכורים ותוספת הביכורים ועיטור הביכורים. תופסת הביכורים מין במינו. ועיטור הביכורים מין בשאינו מינו. תוספת הביכורים נאכלת בטהרה ופטורה מן הדמאי. ועיטור ביכורים חייב בדמאי:

גמרא אמר רבי יוסי כל עמא מודיי שמעטרין את הביכורים מח"ל שאין בני אדם טועין שמביאים ביכורים מח"ל. מה פליגי? בעמון ומואב, מאן דאמר מעטרין את הביכורים חוץ משבעת המינים, מעטרין את הביכורים מעמון ומואב. מאן דאמר אין מעטרין אלא משבעת המינים, אין מעטרין את הביכורים מעמון ומואב.

אמר רבי מנא כל עמא מודיי שאין מעטרין את הביכורים מעמון ומואב, מה פליגי? מחו"ל. מ"ד מעטרין חוץ משבעת המינים, מעטרין מחו"ל. מ"ד אין מעטרין את הביכורים אלא משבעת המינים, אין מעטרין את הביכורים מח"ל:

ועיטור הביכורים כו'. תניא הביכורים מצוה להביאן בשבעה כלים, ואם הביאן בכלי א' יצא. כיצד הוא עושה? נותן שעורים

מלמטה ודבר אחר על גביהן, חיטין על גביהן ודבר אחר על גביהן, תמרים על גביהן ודבר אחר על גביהן, רימונים על גביהן ודבר אחד על גביהן, תאינים על גביהן ודבר אחר על גביהן, זיתים על גביהן וד"א על גביהן, למעלה מהן ענבים ומקיף עליהן אשכול של ענבים מבחוץ. ולא היו עולין יחידים יחידים אלא פלכים פלכים. ולא היו מהלכים כל היום כולו אלא שתי ידות ביום. חזני בית הכנסת עולין עמהן ולנים ברחובה של עיר ולא היו נכנסים לבתים מפני אוהל הטומאה. וטעונים עולה ושלמים ולא היו מתעסקים בחזירתו כדרך שמתעסקים בהליכתן. תני ופטורה מן הודאי ומן הדמאי:

הלכה ו משנה אימתי אמרו תוספת הביכורים כביכורים? בזמן שהיא באה מן הארץ ואם אינה באה מן הארץ אינה כביכורים. ולמה אמרו הביכורים כניכסי כהן? שהוא קונה מהן עבדים וקרקעות ובהמה טמאה ובעל חוב נוטלן בחובו והאשה בכתובתה וספר תורה.

רבי יהודה אומר אין נותנים אותן אלא לחבר בטובה. וחכמים אומרים נותנין אותן לאנשי המשמר והן מחלקין ביניהן כקדשי המקדש:

גמרא רבי ינאי בשם רבי חייא בר ווא שאלו לרשב"ג מהו שימכור אדם ספר תורה לישא אשה אמר לון אין. ללמוד תורה אמר לון אין. מפני חייו ולא אגיבון.לא השיבם ר' יונה בשם ר"ח בר ווא שאלו את רשב"ג מהו שימכור אדם ספר תורה לישא אשה אמר לון אין. ללמוד תורה אמר לון אין. מפני חייו לא שאלון ולא אגיבון. על דעתיה דרבי יונה ניחא לא שאלון ולא אגיבון. ע"ד דרבי יוסי אם שאלון לימה ולמה לא אגיבון?

כי אתא רבי חנניה רבי פינחס רבי יוחנן בשם רשב"ג מוכר הוא

אדם ס"ת לישא אשה וללמוד תורה וכ"ש מפני חייו.

תני המדיר את בנו לתלמוד תורה מותר למלאות לו חבית של מים, ולהדליק לו את הנר. ר' יעקב בר אידי בשם ר' יונתן אף לוקח לו חפציו מן השוק. מה? פליגי? כאן באיש כאן באשה. אם היה אדם מסויים עשו אותו כאשה. מעשה באדם אחד שהדיר את בנו לתלמוד תורהשלא ייהנה מבנו כלום (כדיי שיעסוק בתורה) ובא מעשה לפני ר' יוסי בן חלפתא והתיר לו למלאות לוהבן לאב חבית של מים, ולהדליק לו את הנר.

תני המוכר ס"ת של אביו אינו רואה סימן ברכה לעולם. וכל המקיים ס"ת בתוך ביתו עליו הכתוב אומר (תהלים קיב) הון ועושר בביתו וצדקתו עומדת לעד: